

Grunderna för Finlands UNICEFs barnkonsekvensanalys

Presentationens innehåll

Inledning Inloggning på temat

Avsnitt 1 Den rättsliga grunden för barnkonsekvensanalysen:
barnets bästa i främsta rummet

Avsnitt 2 Barnkonsekvensanalys – hur gör man den?

Avsnitt 3 Delfaktorerna i barnets bästa i
barnkonsekvensanalysen

Barnkonsekvensanalys = att man i främsta rummet beaktar barnens bästa i beslut som gäller barn som en grupp

*Hurdana konsekvenser har ett beslut för
tillgodoseddandet av olika rättigheter för barnen, deras
välfärd och vardag?*

*Hurdant beslut tillgodoser barnens rättigheter på bästa
möjliga sätt?*

Barnbudgetering

=

**Barnkonsekvensanalys av budgeten
och/eller bokslutet, dvs. att barnets bästa
i främsta rummet beaktas i de
ekonomiska besluten**

Hur kan budgeten och bokslutet analyseras utgående från barnets rättigheter?

Hur allokeras offentliga medel till barnen?

Hurdana konsekvenser åstadkommer man med de använda medlen med tanke på tillgodoseendet av barnets rättigheter och barnens välbefinnande?

Ett hurdant ekonomiskt beslut tillgodoser barnets rättigheter på bästa möjliga sätt?

Barnets bästa i främsta rummet (Konventionen om barnets rättigheter, artikel 3)

“Vid alla **åtgärder som rör barn**, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, **ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.**”

Grunden för barnkonsekvensanalysen och barnbudgeteringen utgörs av [FN:s konvention om barnets rättigheter och dess artikel 3 Barnets bästa i främsta rummet](#). Konventionen gäller som lag i Finland.

Barnkonsekvensanalysen som en del av Barnvänlig kommunarbetet

- Finlands UNICEF
 - stödjer kommunerna vad gäller att välja åtgärder, ställa upp mätare, följa upp framstegen samt utvärdera hur målsättningarna och resultaten uppnåtts
 - ordnar [utbildningar i barnkonsekvensanalys](#)
- Målet är långvariga ändringar i kommunens verksamhet
 - Barnkonsekvensanalysen har sammanknutits med kommunernas lednings- och beslutsstrukturer samt -processer

Barnkonsekvensanalysen som en del av Barnvänlig kommunarbetet

- **ca. 85 %** av BVK-kommunerna har i sin verksamhetsplan förbundit sig till **att ta i bruk barnkonsekvensanalys och främja ett systematiskt genomförande av den**

Miksi arvioida lapsivaikutuksia?

- LAVA edistää jokaisen lapsen oikeuksien täysimääräistä toteutumista sekä lapsen mahdollisuuksia hyvään elämään ja arkeen omassa kotikunnassaan ja lähiympäristössään
 - Osa lapsen ennakkollista oikeusturvaa
- LAVA on päätöksenteon valmistelun työväline, jonka avulla voidaan tehdä perusteltuja, tietoon pohjautuvia päätöksiä
- Mitä muita hyötyjä? Mm.
 - Valmistelun ja päätöksenteon laatu, avoimuus ja osallistavuus lisääntyvät
 - Haittojen, riskien ja negatiivisten vaikutusten minimoiminen
 - Ratkaisuvaihtoehtojen lisääntyminen
 - Ennaltaehkäisyä jälkikäteen korjaamisen sijaan
 - Investoimalla lapsiin nyt, säästetään tulevaisuudessa

A young child with blonde hair and blue eyes, wearing a yellow dress with a cupcake pattern, smiling in a crowd. The child is the central focus, looking directly at the camera. The background is a blurred crowd of people, suggesting an outdoor event or festival. The text 'OSIO 1 LAVA JA LABU: OIKEUSPERUSTA' is overlaid on the right side of the image in white, bold, sans-serif font.

OSIO 1
LAVA JA LABU:
OIKEUSPERUSTA

Lapsivaikutusten arviointi kunnan velvoitteena

- **YK:n lapsen oikeuksien sopimus**
 - 3.1 art. lapsen edun ensisijaisuus
 - 12 art. lapsen oikeus saada ilmaista näkemyksensä ja saada se huomioon otetuksi
 - 4 art. valtioiden velvollisuus ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimiin lapsen oikeuksien toteuttamiseksi
- **Perustuslaki** (6 § lasten oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja 22 § perus- ja ihmisoikeuksien turvaaminen)
- **Hallintolaki** (31 § viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä)
- **Varhaiskasvatusturvalaki** (4 § lapsen edun ensisijaisuus ja 24 § varhaiskasvatuksen arviointi)
- **Perusopetuslaki** (3 a § lapsen edun ensisijaisuus ja 21 § koulutuksen arviointi)
- **Lukiolaki** (56 § koulutuksen arviointi)
- **Laki ammatillisesta koulutuksesta** (126 § koulutuksen arviointi)
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki** (6 § hyvinvointi- ja terveysvaikutusten ennakoarviointi kunnassa)
- **Maankäyttö- ja rakennuslaki** (9 § vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa)

Millä keinoilla lapsen oikeuksia edistetään?

YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen yleiset täytäntöönpanotoimet

- Koulutus ja tiedottaminen
- Lapsen oikeuksien täytäntöönpanon koordinointi
- Tietojen keruu, analysointi, indikaattorien kehittäminen
- **Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi**
- **Lapsibudjetointi**
- Yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa
- Lasten ennakkolliset/jälkikäteiset oikeusturvakeinot kunnassa / eri toimialoilla
- Lainsäädännölliset toimenpiteet

Lapsen oikeuksien sopimuksen neljä yleisperiaatetta

Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (art. 2)

Lapsen edun ensisijaisuus (art. 3.1)

Oikeus elämään ja kehittymiseen (art. 6)

Lapsen osallisuus (art. 12)

Barnets bästa i främsta rummet (Konventionen om barnets rättigheter artikel 3)

”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.”

- Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14. (Barnets bästa och barnkonsekvensanalys)
- Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 19 (Barnbudgetering)
- [De allmänna kommentarerna 1-25 om barnets rättigheter på svenska](#)

Barnets bästa i främsta rummet (Konventionen om barnets rättigheter artikel 3)

- Skyldighet att *bedöma och väga* barnets bästa alltid när ett beslut gäller barn samt *prioritera* barnets bästa i beslutsövervägandet.
- Skyldigheten gäller
 - *ett enskilt barn* → individuell och från fall till fall-bedömning
 - ***barn och unga som grupper*** → **analys av konsekvenserna för barn och barnbudgetering**
 - beslut och verksamheter som *direkt och indirekt* påverkar barn och unga.
- Att säkra prioriteringen av barnets bästa *förutsätter* alltid vissa *förfaranden* som tryggar barnets bästa, såsom
 - att höra barnet, tillräcklig snabbhet, tillräcklig information, öppna motiveringar till ett beslut
- Barnets bästa är också en *tolkningsprincip*:
 - Om något lagrum, någon föreskrift eller anvisning kan tolkas på många olika sätt, ska man alltid välja den tolkning, som bäst tillgodoser barnets bästa.

Barnets bästa i främsta rummet (Konventionen om barnets rättigheter artikel 3)

- **Barnkonsekvensanalysen syftar till att man ska hitta det bästa möjliga avgörandet med tanke på barnets bästa, barnets bästa har primär vikt**
- Barnets/barnens bästa bedöms alltid **från fall till fall**
- Man ska beakta de allmänna principerna och *de faktorer som är väsentliga med tanke på barnets bästa* (lista + hjälpfrågor i slutet av framställningen, allmän kommentar 14, punkterna 48 – 84)
- Kräver mångsidig **vägning**
 - Det är öppet för tolkning vad som är barnets bästa vid var och en tidpunkt. Därför behövs det **vägning** av ett besluts konsekvenser för olika rättigheter, för välmående, vardag, utveckling och mänskliga relationer etc.
 - Vilka faktorer är de som är viktigast med tanke på barnets bästa i beslutssituationen i fråga och dess omständigheter?

Barnets bästa i främsta rummet (Konventionen om barnets rättigheter artikel 3)

- En del av barnkonsekvensanalysen
 - man utreder barnens och de ungas åsikter om saken,
 - utnyttjar forskningsdata och myndighetsinformation samt
 - motiverar grundligt:
 - hur barnets bästa har bedömts i bredningen av beslutet?
 - Hur projektet kan genomföras på bästa möjliga sätt med tanke på barnens bästa?
- Minimikravet är att basera barnkonsekvensanalysen på [Barnkonventionens allmänna principer](#)

Barnets bästa i främsta rummet

Att observera

- Barnets bästa är inte detsamma som barnets åsikt
- Det krävs fördomsfrihet, ifrågasättande och informationssökning
 - de vuxnas antaganden barnets bästa
- Konstaterandet "barnets bästa har beaktats" är inte allenast nog
 - motiveringarnas betydelse
- En förutsättning för att barnets bästa ska tillgodoses är öppen och ärlig självreflektion:
 - *Hur ändrar vi våra förfaranden när vi märker att vi ännu inte agerar för barnets bästa i främsta rummet*

Lapsen edun ensisijaisuus läpileikkaavana periaatteena kunnassa

- Yksittäisten päätösten valmistelussa (LAVA)
 - *Miten varmistamme lapsen oikeuksien toteutumisen valmisteluun tulevissa päätöksissä?*
- Kunnan toimintaa ohjaavien asiakirjojen valmistelussa (esim. strategia, hyvinvointisuunnitelma) (LAVA)
 - Keskeistä vaikuttavuus ja tiedolla johtaminen:
 - *Miten saamme aikaan haluamamme vaikutukset lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumiseen?*
- Resursseja allokoitaessa (esim. kunnan talousarviovalmistelu) (LABU)
 - Keskeistä kustannusvaikuttavuus:
 - *Millaisella resurssien määrällä ja allokoinnilla saamme aikaan haluamamme vaikutukset?*

Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (art. 2)

”Sopimusvaltiot kunnioittavat ja takaavat tässä yleissopimuksessa tunnustetut oikeudet kaikille niiden lainkäyttövallan alaisille lapsille ilman minkäänlaista lapsen, hänen vanhempiansa tai muun laillisen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa erottelua.

Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin varmistukseksi, että lasta suojellaan kaikenlaiselta syrjinnältä ja rangaistukselta, jotka perustuvat hänen vanhempiansa, laillisten huoltajiensa tai muiden perheenjäsentensä asemaan, toimintaan, mielipiteisiin tai vakaumuksiin.”

Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (artikla 2)

- Velvollisuus taata lapsen oikeudet **jokaiselle lapselle**.
- Syrjimättömyys ei tarkoita aina **samanlaista kohtelua kaikille**, vaan erilainen kohtelu on joskus sallittua ja tarpeellista syrjinnän vähentämiseksi (positiivinen erityiskohtelu).
- Syrjinnän kieltö edellyttää **aktiivisia toimenpiteitä** syrjinnän tunnistamiseksi, puuttumiseksi sekä epäyhdenvertaisuuden korjaamiseksi.
- Velvoite edellyttää aktiivisesti pyrkimään **tunnistamaan** sellaiset **haavoittuvassa asemassa olevat lapsiryhmät**, joiden oikeuksien tunnustaminen ja toteuttaminen voi vaatia erityisiä toimenpiteitä.

Oikeus elämään ja kehittymiseen (art. 6)

”Sopimusvaltiot tunnustavat, että jokaisella lapsella on synnynnäinen oikeus elämään.

Sopimusvaltiot takaavat lapselle henkiinjäämisen ja kehittymisen edellytykset mahdollisimman täysimääräisesti.”

Oikeus elämään ja kehittymiseen (artikla 6)

- Kehittyminen laaja ja kokonaisvaltainen käsite: lapsen fyysinen, henkinen ja sosiaalinen kehitys.
- Velvoite järjestää parhaat mahdolliset olosuhteet lapselle hänen nykyisessä elämässään ja kehityksessään. Ei ole kyse vain lapsen kehityksen turvaamisesta aikuisuutta varten.
- Velvoite sisältää kaikkien lapsen oikeuksien ja hyvinvoinnin osa-alueiden turvaamisen: mm. oikeus **terveyteen, turvaan, oppimiseen, leikkiin, lepoon ja vapaa-aikaan, riittävään elintasoon ja koulutukseen.**

Oikeus elämään ja kehittymiseen (artikla 6)

- Velvoittaa ***suojaamaan lasta aktiivisesti hänen kehitystään vaarantavalta toiminnalta***, kuten väkivallalta, kiusaamiselta, välinpitämättömältä kohtelulta, työnteolta, huumeidenkäytöltä sekä seksuaaliselta ja muulta hyväksikäytöltä.
- Velvoittaa myös ***takaamaan ja järjestämään lapselle avun ja tuen***, jos lapsi on joutunut em. toiminnan kohteeksi

Lapsen näkemyksen kunnioittaminen eli osallisuus (art. 12)

”Sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.”

Lapsen näkemyksen kunnioittaminen eli osallisuus (artikla 12)

- Velvoite kattaa lapsen oikeuden **esittää vapaasti näkemyksensä** sekä saada **näkemyksensä huomioon otetuksi** häntä koskevissa asioissa.
- Velvoite tukea järjestelmällisesti ja jatkuvasti **lasten mahdollisuuksia vaikuttaa** sekä omaan elämäänsä ja lähiympäristöönsä että yhteiskuntaan laajemminkin.
- Lapsen oikeudelle ilmaista näkemyksensä **ei voida asettaa** minkäänlaisia **ikärajoja**.
- Osallisuudella välitön yhteys lapsen edun ensisijaisuuteen.

AVSNITT 2

**HUR GÖR MAN EN
BARNKONSEKVENSANALYS?**

Arbetskedan i barnkonsekvensanalysprocessen

1. IDENTIFIERING: SKA VI GÖRA EN BARNKONSEK- VENSANALYS?

- Granskning av nuläget
- Gäller beslutet barn, unga, familjer? Barn i utsatt ställning?
- Direkt eller indirekt konsekvens?
- Barnkonsekvensanalysens omfattning:
 - Behövs det en mer inskränkt eller mer omfattande analys?

2. GRANSKNING OCH PLANERING

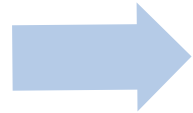
- **Preliminär kartläggning; för vilka olika barnets rättigheter kan projektet ha konsekvenser, riskeras någon?**
- Man planerar hörandet av barnen, vad man ska fråga och av vem, metoderna
- Vilken information står redan till buds? Vilken annan olika information behövs det? Var ska man få den?
- Vad ändras och hur? Vilka följder?
- Alternativa slutresultat av beslutet?

3. INSAMLING AV INFORMATION OCH BARNENS DELAKTIGHET

- Man skaffar expert- och myndighetsinformation
- Man samlar in barnens åsikter
 - Kom ihåg barn i utsatt ställning

Arbetskedan i barnkonsekvensanalysprocessen

4. ANALYS, VÄGNING OCH MOTIVERINGAR

5. DOKUMENTATION OCH PRESENTATION FÖR BESLUTFATTARNA

6. UPPFÖLJNING

- Analys av barnens åsikter och den insamlade informationen: vilka barnkonsekvenser?
- Vägning
- Nyttorna, olägenheterna och riskerna med de olika lösningsalternativen med tanke på barnets rättigheter?
- Motiveringar
- Rekommendationer för beslutsfattandet: barnets bästa ska ges primär vikt

- Man rapporterar vägning, motiveringar och rekommendationer
- Ett tydligt och komprimerat dokument som stöd för beslutsfattandet
- Barnen informeras om resultaten

- Realiseras de förutsedda konsekvenserna?
- Oväntade konsekvenser?
- Utvärdering av processen, vad lärde man sig?

1. IDENTIFIERING: SKA VI GÖRA EN BARNKONSEKVENSS- ANALYS?

- Granskning av nuläget
- Gäller beslutet barn, unga, familjer? Barn i utsatt ställning?
- Direkt eller indirekt konsekvens?
- **Barnkonsekvensanalysens omfattning:**
 - Behövs det en mer inskränkt eller mer omfattande analys?

“När ska man göra en barnkonsekvensanalys?”

- När ett beslut gäller barn
- Om ett beslut har en *betydande konsekvens* för ett barn eller flera barn, behövs en *detaljerad och omfattande* barnkonsekvensanalys
- Det behövs en individuell bedömning av behovet av en barnkonsekvensanalys, när konsekvenserna inte är direkta / är medelbara
 - Obs! Man märker ofta först i den egentliga bedömningen av konsekvenserna att det finns konsekvenser, även om de inte skulle ha konstaterats vid en första anblick
- Det kan inte uppställas kriterier för sådana beslut, varvid barnkonsekvensanalys inte behövs ([barnrättskommittén, allmän kommentar 14](#))

1. IDENTIFIERING: SKA VI GÖRA EN BARNKONSEKVEN- S-ANALYS?

- Granskning av nuläget
- Gäller beslutet barn, unga, familjer? Barn i utsatt ställning?
- Direkt eller indirekt konsekvens?
- **Barnkonsekvens-
analysens
omfattning:**
 - Behövs det en mer inskränkt eller mer omfattande analys?

“När ska man göra en barnkonsekvensanalys?”

En barnkonsekvensanalys ska göras åtminstone då, när t.ex.

- Ett ärende gäller barn i utsatt ställning
- Konsekvenserna är långvariga, omfattande eller permanenta
- Det är fråga om en helhet, där det ännu inte finns några färdiga verksamhetsmodeller
- Det är omöjligt att återta eller korrigera ett fattat beslut
- Ärendet innefattar rikligt med överväganden och är omtvistat
- Det föreligger risk för att beslutet kan försvaga barnens ställning eller rättigheter

2. GRANSKNING OCH PLANERING

- **Preliminär kartläggning; för vilka olika barnets rättigheter kan projektet ha konsekvenser, riskeras någon?**
- Man planerar hörandet av barnen, vad man ska fråga och av vem, metoderna
- Vilken information står redan till buds? Vilken annan olika information behövs det? Var ska man få den?
- Vad ändras och hur? Vilka följder?
- Alternativa slutresultat av beslutet?

Preliminär kartläggning:

Man identifierar vilka dimensioner och omständigheter i barnets rättigheter samt barnens vardag och liv som eventuellt sammanhänger med beslutet.

- Man kartlägger eventuella konsekvenser, fördelar, nackdelar, risker för att barnets rättigheter ska tillgodoses
 - *Man beaktar de med tanke på barnets bästa väsentliga faktorerna genom att utnyttja UNICEFs hjälpfrågor för att analysera barnkonsekvenserna (diorna i slutet av presentationen).* Vilka faktorer blir de mest centrala med tanke på barnets rättigheter i den ifrågavarande situationen och dess omständigheter?

Man identifierar de öppna frågorna och vilken information som behövs.

- Vilken information står till buds, var kan man hitta mer information?
- Om vad behöver man i synnerhet empirisk information och åsikter av barn och unga
 - Man planerar hörandet av barn

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa:

Av barnrättskommittén fastställda *delfaktorer i barnets bästa*, som ska beaktas som väsentliga faktorer för situationen i fråga vid bedömningen och fastställandet av barnets bästa (Allmän kommentar 14, punkterna 48 – 84):

- **Barnens åsikter** (Barnkonv. art. 12, art. 13, art. 42.)
- **Barnets välfärd och vardag** (Barnkonv. art. 26, art. 27, art. 31)
- **Identitet och bakgrund** (Barnkonv. art. 2., art. 8, art. 14, art. 30.)
- **Utsatt ställning** (Barnkonv. art. 22, art. 23, art. 30.)
- **Omhuldande av familjerelationer och andra mänskliga relationer** (Barnkonv. art. 9, art. 10, art. 16.)
- **Hälsa och sjukvård** (Barnkonv. art. 24)
- **Omsorg, skydd och trygghet** (Barnkonv. art. 6, art. 16, art. 19, art. 33, art. 34, art. 36, art. 37.)
- **Utbildning och småbarnspedagogik** (art. 28, art. 29)

Beakta såväl i beslut som gäller en barn som individ som i analysen av barnkonsekvenserna!

UNICEFs hjälpfrågor för att identifiera konsekvenserna fördelade enligt var och en faktor på diorna 48-56.

3. INSAMLING AV INFORMATION OCH BARNENS DELAKTIGHET

- **Man skaffar** expert- och myndighets**information**
- **Man samlar in barnens åsikter**
 - Kom ihåg barn i utsatt ställning

- Man samlar in barnens åsikter
 - valet av lämpliga metoder alltefter situationen
- Man utnyttjar kommunens egna informationskällor
 - bl.a. de kommunanställdas expertuppgifter och annan uppgiftsinsamling av kommunen
- Man samlar relevant information från nationella källor
 - exempel på nästa dia
- Man får svar på de öppna frågor som identifierades i granskningsskedet
- Man kan precisera och verifiera eventuella identifierade konsekvenser för de olika delfaktorerna i barnets bästa

 Informationen samlas ihop och analyseras

 Möjliggör vägning

Källor för nationell uppgiftsinsamling

- Källor att beakta är bl.a. barnombudsmannens årsböcker, statistik, undersökningar såsom THL:s enkäter Hälsa i skolan och FinLapset, justitieombudsmannens och justitiekanslerns avgöranden i ärenden som gäller barn, regionförvaltningsverkets tillsynsavgöranden och anvisningar, barnombudsmannens publikationer samt barnjuridiska publikationer
- Sammanlagt har cirka 2 400 indikatorer som beskriver barns välbefinnande identifierats och sammanställts (se t.ex. [åtgärd 24 i Barnstrategin, Statistikcentralen 2023](#)) → Ur denna uppsättning är det viktigt att identifiera relevanta indikatorer för varje situation. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt indikatorer som ger information om de områden av barnets rättigheter som är relaterade till ett beslut och om de konsekvenser som beslutet syftar till att uppnå.

4. ANALYS, VÄGNING OCH MOTIVERINGAR

- **Analys av barnens åsikter och den insamlade informationen: vilka barnkonsekvenser?**
 - Vägning
 - Nyttorna, olägenheterna och riskerna med de olika lösningsalternativen med tanke på barnets rättigheter?
 - Motiveringar
 - Rekommendationer för beslutsfattandet: barnets bästa ska ges primär vikt

Vägning

- Barnets bästa är öppet för tolkningar och varierar från fall till fall
- Mellan barnets olika rättigheter, delfaktorerna i barnets bästa och de identifierade konsekvenserna
- Mellan barnets bästa och andra väsentliga intressen

Vägning i analysen av barnkonsekvenserna

Vägning mellan barnets olika rättigheter, delfaktorerna i barnets bästa och de identifierade konsekvenserna:

- Konflikt mellan delfaktorer i barnets bästa i de omständigheter som råder i omständigheterna i beslutet i fråga
 - t.ex. säkerhet vs. lek & fritid
- Vad blir viktigast med tanke på barnets bästa och barnets rättigheter i situationen i fråga? **Vad betonar man?**
- Man utför vägning för att hitta en sådan lösning, som bäst förverkligar barnets bästa

Vägning i analysen av barnkonsekvenserna

- **Vägning mellan barnets bästa och *andra* väsentliga intressen i ärendet:**
 - Exempelvis ekonomi, miljökonsekvenser, någon annan befolkningsgrupps intressen (Allmän kommentar 14, punkt 82)
 - Barnets bästa högre prioritet
 - Man bör sträva efter att hitta en lösning i godo för att sammanjämka intressena

Hjälpsfrågor för avvägningen:

- Vilken mängd barn och unga gäller beslutet?
- Vilken är konsekvensens genomslag och omfattning?
- Vilken är konsekvensens varaktighet? Är konsekvenserna kort- eller långvariga, av engångsnatur eller upprepade, tillfälliga eller permanenta?
- Hur sannolikt är det att de uppskattade konsekvenserna också förverkligas?
- Vilka är de ömsesidiga förhållandena mellan konsekvenserna och deras samverkan samt eventuella kumulativa konsekvenser?

4. ANALYS, VÄGNING OCH MOTIVERINGAR

- **Analys av barnens åsikter och den insamlade informationen:** vilka barnkonsekvenser?
 - Vägning
 - Nyttorna, olägenheterna och riskerna med de olika lösningsalternativen med tanke på barnets rättigheter?
 - Motiveringar
 - Rekommendationer för beslutsfattandet: barnets bästa ska ges primär vikt

Beslutsförslag och motiveringar

- Hur kan de positiva konsekvenserna av beslutet förstärkas och de negativa konsekvenserna lindras eller helt undvikas?
- Vilken typ av avvägning har gjorts? Vad anses vara barnets bästa och på vilka grunder? Hur har barnets bästa bedömts i förhållande till andra faktorer?
- Vilket handlingsalternativ skulle på bästa möjliga sätt främja och tillgodose barnets bästa och varför?

IVA-procedurens övervakningsarbete

4. ANALYS, VÄGNING OCH MOTIVERINGAR

- Analys av barnens åsikter och den insamlade informationen: vilka barnkonsekvenser?
 - Vägning
 - Nyttorna, olägenheterna och riskerna med de olika lösningsalternativen med tanke på barnets rättigheter?
 - Motiveringar
 - Rekommendationer för beslutsfattandet: barnets bästa ska ges primär vikt

5. DOKUMENTATION OCH PRESENTATION FÖR BESLUTFATTARNA

- Man rapporterar vägning, motiveringar och rekommendationer
- Ett tydligt och komprimerat dokument som stöd för beslutsfattandet
- Barnen informeras om resultaten

6. UPPFÖLJNING

- Realiseras de förutsedda konsekvenserna?
- Oväntade konsekvenser?
- Utvärdering av processen, vad lärde man sig?

Utveckling av barnkonsekvensanalysen i Sotkamo

- omfattande utbildning av beslutens beredare och de förtroendevalda
- man skapar en bindande barnrättsbaserad verksamhetsmodell och kopplar den till den kommunala beslutsberedningsprocessen
- testanvändning av barnkonsekvensanalys i planläggningsprojekt med ett mångsidigt hörande av barn och unga
- man utser sakkunniga i barnkonsekvensanalys och styr deras arbetsinsats till stöd för bedömningen av barnkonsekvenserna inom olika verksamhetsområden
- man inbegriper en kontinuerlig barnkonsekvensanalys som ett mål i kommunstrategin

Sotkamon kunta
574 followers
11mo · Edited

Tiedätkö, miten lapset ja nuoret voivat vaikuttaa omaan arkeensa ja ympäristöönsä? Sotkamossa tämä on tärkeä teema, jota LYK-kuntakoordinaattori Janne Huotari konkretisoi uusimmassa blogikirjoituksessaan.

#lapsiystävällinenSotkamo

Lasten ja nuorten uutiset sekä lapsivaikutusten arviointi -LYK-kuntakoordinaattorin blogi - Sotkamo
sotkamo.fi

4

Åtgärder för att främja barnkonsekvensanalys och barnbudgetering

- Man planerar ibruktagningsprocessen och skapar förutsättningarna
- Gemensamma riktlinjer i kommunen och ett strategiskt beslut
- Utsedda experter i barnkonsekvensanalys som stöd för den övriga organisationen
- Gemensamma instruktioner, modeller och förfaringssätt i hela kommunen
- Man genomför pilotprojekt, lär sig av dem och delar med sig det man lärt sig
- Utbildningar och introduktion
- Man stärker substans- och processkompetensen
- Rapporterings- och analysmallar (tekniska lösningar som stöd)
- Engagemang och förankring inom alla verksamhetsområden
- Sammanknytningen görs till en del av den övriga förhandsanalysen av konsekvenserna

AVSNITT 4

**Delfaktorerna i barnets
bästa i analysen av
barnkonsekvenserna**

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa:

Av barnrättskommittén fastställda *delfaktorer i barnets bästa*, som ska beaktas som väsentliga faktorer för situationen i fråga vid bedömningen och fastställandet av barnets bästa (Allmän kommentar 14, punkterna 48 – 84):

- **Barnens åsikter** (Barnkonv. art. 12, art. 13, art. 42.)
- **Barnets välmående och vardag** (Barnkonv. art. 26, art. 27, art. 31)
- **Identitet och bakgrund** (Barnkonv. art. 2., art. 8, art. 14, art. 30.)
- **Utsatt ställning** (Barnkonv. art. 22, art. 23, art. 30.)
- **Omhuldande av familjerelationer och andra mänskliga relationer** (Barnkonv. art. 9, art. 10, art. 16.)
- **Hälsa och sjukvård** (Barnkonv. art. 24)
- **Omsorg, skydd och trygghet** (Barnkonv. art. 6, art. 16, art. 19, art. 33, art. 34, art. 36, art. 37.)
- **Utbildning och småbarnspedagogik** (art. 28, art. 29)

Beakta såväl i beslut som gäller en barn som individ som i analysen av barnkonsekvenserna!

UNICEFs hjälpfrågor för att identifiera konsekvenserna fördelade enligt var och en faktor på diorna xx-xx

Hjälpsfrågor som stöd för den preliminära kartläggningen av barnkonsekvensanalysen, vägningen och motiveringarna

- Man ska svara på frågorna redan i planeringsskedet
- Med hjälp av frågorna identifierar man så tidigt som möjligt vilka barnets rättigheter samt dimensioner och omständigheter i barnens vardag och liv som ansluter sig till ett beslut
- Man kan söka den information som behövs och kan planera om vad man i synnerhet behöver empirisk information och åsikter av barn och unga
- Frågorna som hjälp för att identifiera vilka barn/barngrupper som det är särskilt viktigt att höra (till vem riktar sig konsekvenserna, speciell uppmärksamhet på dem som är i utsatt ställning)

Hjälppfrågor som stöd för den preliminära kartläggningen av barnkonsekvensanalysen, vägningen och motiveringarna

- Frågorna hjälper
 - att avväga barnets bästa i analysen av barnkonsekvenserna så övergripande som möjligt med tanke på barnets olika rättigheter
 - att svara på följande frågor:
 - *Vilka frågor blir med tanke på barnets bästa de viktigaste i den aktuella situationen och dess omständigheter?*
 - *Vilket lösningsalternativ främjar och tillgodoser barnets rättigheter på bästa möjliga sätt och varför?*

Att observera om hjälpfrågorna (Allmän kommentar 14, punkterna 48 – 51)

- Listan med hjälpfrågor **är inte** uttömmande eller hierarkisk, utan exemplifierande och flexibel.
- I bedömningen av barnkonsekvenserna är det väsentligt att analysera sådana faktorer som är väsentliga för de barngrupper som ett beslut gäller.
- I bedömningen av barnkonsekvenserna kan man och det lönar sig alltså att analysera även andra faktorer än de som nämnts här, om de är väsentliga i beslutets kontext.
 - Dock inte faktorer som strider mot de rättigheter som tryggas i konventionen om barnets rättigheter eller faktorer som påverkar barnets rättigheter negativt

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälprågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Barnets åsikter

Vad anser de barn och unga, som ändringen gäller? Vilka konsekvenser identifierar de i sin vardag?

Har de fått tillräcklig och begriplig information om saken? Hur beaktas barnens åsikter i beslutsfattandet?

Hur säkerställer man att barnens åsikter beaktas så att beaktandet inte förblir skenbart? Stödjer barnens åsikter de konsekvenser som vuxna har identifierat eller inte?

Med vilka metoder hör man barnen?

Rättsområden: [Art 12](#) Barnets rätt att uttrycka sina egna åsikter och få dem beaktade

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälppådrag för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Barnets välfärd och vardag

Hur påverkar beslutet barnets/barnens balanserade tillväxt och utveckling?

Hur påverkar beslutet barnets rätt till lek, fritid, hobbyer, motion och vila?

Hur beaktar beslutet konsekvenserna för barnets tillräckliga levnadsstandard och försörjningsmöjligheter?

Hurdana konsekvenser har beslutet för barnets utveckling, t.ex. utvecklingen av positiv självkänsla, sociala färdigheter och inlärningsförmåga?

Rättsområden: [Art 6](#) Rätt till liv och utveckling, [Art 31](#) Rätt till vila, lek och fritid samt rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet, [Art 27](#) Rätt till en tillräcklig levnadsstandard

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälppåfrågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Identitet och bakgrund

Hur beaktas barnens mångfald och olika slags barngrupper samt deras egenskaper och behov?

Beakta åtminstone barnens kön, sexuella inriktning, nationella ursprung, språk, religion och religion.

Geografisk likställdhet: Påverkar det ärende som är under beredning barn som bor i olika områden på olika sätt?

Vilka konsekvenser har det ärende som är under beredning för att barnens särskilda behov och stöd ska tillgodoses?

Konsekvenserna för barn i olika ålder?

Hur tryggar man barnens likställdhet, icke-diskriminering och jämlikhet?

Rättsområden: [Art 2](#) Icke-diskriminering och likställdhet

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälprågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Utsatt ställning 1/2

Hur beaktas i beslutet att ett/flera barn är i utsatt ställning?

Hur påverkar beslutet i synnerhet sådana som är i utsatt ställning (se listan på exempel ovan)? Vem / vilka grupper i synnerhet?

Har beslutet mer negativa konsekvenser för en annan grupp barn jämfört med andra grupper?

Rättsområden: [Art 2](#) Icke-diskriminering och likställdhet, [Art 27](#) Rätt till en tillräcklig levnadsstandard, [Art. 23](#) Ett funktionsnedsatts barns särskilda behov ska beaktas och barnet bör få åtnjuta ett fullvärdigt och gott liv

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälppåfrågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Utsatt ställning 2/2

Beakta i synnerhet bl.a.:

- barn med utländsk bakgrund
- asylsökarebarn
- barn som talar ett främmande språk
- barn och unga som tillhör sexuella minoriteter eller könsminoriteter
- barn med psykiska problem/barn från familjer med psykiska problem
- unga med missbruksproblem/barn från familjer med missbruksproblem
- barn från fattiga eller mindre bemedlade familjer
- barn med funktionsnedsättningar, neuropsykiatriska symtom, långvariga sjukdomar eller funktionsnedsättningar
- barn som bor i avlägsna trakter eller i socioekonomiskt missgynnade områden
- barn som är placerade utanför sitt födelsehem
- same- och romanibarn
- barn som hör till religiösa minoriteter

Rättsområden: [Art 2](#) Icke-diskriminering och likställdhet, [Art 27](#) Rätt till en tillräcklig levnadsstandard, [Art. 23](#) Ett funktionsnedsatts barns särskilda behov ska beaktas och barnet bör få åtnjuta ett fullvärdigt och gott liv

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa:
Hjälppåfrågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Omhuldande av familjerelationerna och andra mänskliga relationer

Hur påverkar beslutet barnets/barnens nära och fortgående mänskliga relationer och tryggheten av dem?

Kan förslaget orsaka marginalisering av barn och unga? Hur förhindrar man detta?

Hurdana konsekvenser har det ärende som är under beredning för barnens kamratrelationer eller deras varaktighet?

Rättsområden: [Art 9](#) Principen om familjesammanhållning, OBS! även [Allmän kommentar 14, punkt 70](#). I bevarandet av familjemiljön ingår att bevara barnets band i vidare bemärkelse. Det gäller band med släkten, till exempel far- och morföräldrar, far- och morbröder, fastrar och mostrar, men också vänner, skola och den bredare sociala miljön.

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa:
Hjälprågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Hälsa

Hur påverkar beslutet barnens fysiska och psykiska hälsa?

Minskar eller ökar beslutet barnens risker att insjukna eller råka ut för olyckor?

Hur påverkar beslutet barnens möjlighet att få hälso- och sjukvård?

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälppåfrågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Omsorg, skydd och trygghet

Hurdana konsekvenser har beslutet för barnens fysiska, psykiska och sociala trygghet?

Hur påverkar beslutet barnets uppväxtmiljö i familjen, kamratförhållandena och livsmiljön?

Hurdana risker och men samt andra konsekvenser kan barnets trygghet i framtiden orsakas av ändringen? Hur kan de förebyggas?

Hur inverkar beslutet på barnets integritetsskydd?

Hur kommer beslutet att påverka barnets skydd mot fysiskt och psykiskt våld?

Vilka konsekvenser får beslutet för möjligheterna att förebygga mobbning?

Rättsområden: [Art 6](#) Rätt till liv och utveckling, [Art 19](#). Barnet ska skyddas mot alla former av våld, försummelse och utnyttjande.

Väsentliga faktorer med tanke på barnets bästa: Hjälpfrågor för bedömningen av barnets bästa och identifiering av konsekvenserna

Utbildning och småbarnspedagogik

Hur påverkar beslutet barnets/barnens lika rätt till undervisning eller småbarnspedagogik?

Hur påverkar beslutet möjligheten att tillhandahålla utbildning av god kvalitet som uppfyller utbildningsmålen?

Hurdana konsekvenser för utbildningens kvalitet kan identifieras?

Vilka konsekvenser har beslutet för tillgängligheten till småbarnspedagogik och undervisning (t.ex. resor, tillgängligheten till lärmiljö och läromedel)?

Hurdana konsekvenser har beslutet för barnets rätt att få pedagogiskt stöd/särskilt stöd eller elevvårdsstöd?

Hurdana konsekvenser har beslutet för kontinuiteten i skolgången eller skolavhopp?

Rättsområden: [Art 28](#) Rätt till utbildning, [Art 29](#). Utbildningens målsättningar

Stegmärkena för att tillgodose barnets rättigheter

Osa-alueet	Taso 1: Alkuvaihe	Taso 2: Herääminen	Taso 3: Kehittyminen	Taso 4: Vakiintuminen	Taso 5: Systemaattisuus
<u>Lapsen oikeudet</u>	Lapsen oikeuksia ei tunnisteta.	Lapsen oikeuksien sopimuksen neljä yleisperiaatetta tunnetaan.	Lapsen oikeudet ja niiden merkitys lasten hyvinvoinnin kannalta ymmärretään.	Lapsen oikeuksia edistetään systemaattisesti toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	Lapsen oikeudet toteutuvat.
<u>Lapsivaikutusten arviointi</u>	Ei ole kykyä tunnistaa, millä päätöksillä on vaikutuksia lapsiin.	Tunnistetaan, millä päätöksillä on vaikutuksia lapsiin.	Yksittäisissä päätöksissä arvioidaan, millaisia vaikutuksia niillä on lapsiin.	Arvioidaan systemaattisesti, millaisia vaikutuksia päätöksillä on lapsiin.	Arvioidut lapsivaikutukset ja lapsen etu ohjaavat päätöksentekoa.

jokaiselle lapselle

TACK!

Bilder
© UNICEF/Hanna-Kai
Hämäläinen